

ZASTĘPCA PREZYDENTA
MIASTA POZNANIA

Poznań, 08.08.2018 r.

Znak sprawy: Or-II.0003.1.362.2018
Nr rej.: 08 08 18 - 1887

Pan
Michał Boruckowski
Radny Miasta Poznania

Szanowny Panie Radny,

odpowiadając na otrzymaną za pośrednictwem Przewodniczącego Rady Miasta pismem z dnia 1 sierpnia 2018 r. i przekazaną mi przez Prezydenta Miasta do rozpatrzenia interpelację Pana Radnego dotyczącą interakcji z uczniami, uprzejmie informuję:

Ad.1. Od 1 września 2017 r. zadania wychowawcze i profilaktyczne szkoły wynikają z ustawy Prawo oświatowe. U podstaw zmian leży założenie ustawodawcy, że działalność wychowawcza szkoły jest jednym z podstawowych celów polityki edukacyjnej państwa, a proces wychowania jest zadaniem realizowanym w rodzinie i w szkole, która w swojej działalności musi uwzględniać zarówno wolę rodziców, jak i priorytety edukacyjne państwa.

Wychowawcza funkcja szkoły znajduje odzwierciedlenie również w treści obowiązujących od roku szkolnego 2017/2018 nowych podstaw programowych. W wymaganiach dla poszczególnych zajęć edukacyjnych na każdym etapie edukacji zawarto treści wychowawczo-profilaktyczne.

Nowy program wychowawczo-profilaktyczny musi obejmować:

- 1) treści i działania o charakterze wychowawczym skierowane do uczniów oraz
- 2) treści i działania o charakterze profilaktycznym dostosowane do potrzeb rozwojowych uczniów, przygotowane w oparciu o przeprowadzoną diagnozę potrzeb i problemów występujących w danej społeczności szkolnej, skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców.

Dyrektor musi uwzględnić takie działania i procedury związane z opracowywaniem programu, aby w proces zaangażowani byli wszyscy nauczyciele, jak i przedstawiciele całej społeczności szkolnej. Warto przy tym podkreślić szczególną rolę wychowawcy, który jest odpowiedzialny za realizację zadań wychowawczo-profilaktycznych szkoły podczas zajęć z uczniami. Dyrektor szkoły przy konstruowaniu programu może skorzystać z poniższego wzoru:

Etapy opracowywania i wdrażania programu profilaktyczno-wychowawczego

<p>Diagnoza potrzeb i problemów</p>	<p>Zadania wychowawcze szkoły, oprócz formalnych wzorców, powinny uwzględniać specyfikę jej funkcjonowania, jej potrzeby i lokalnego środowiska, a także tradycje – wynikające z przyjętej koncepcji pracy szkoły. Uzupełnieniem tych założeń musi być uwzględnienie w programie treści i działań o charakterze profilaktycznym, dostosowanych do potrzeb rozwojowych uczniów, które obejmują szerszą grupę odbiorców – powinny być skierowane do uczniów, nauczycieli i rodziców. Dlatego przed przystąpieniem do opracowania programu konieczne jest podjęcie działań diagnostycznych dotyczących rozpoznania potrzeb szkoły. W tym zakresie szkoła może wykorzystać wyniki ewaluacji dotychczas podejmowanych w szkole działań w zakresie wychowania i profilaktyki. Konieczne jest przy tym uwzględnienie wymagań formalno-prawnych, z uwzględnieniem celów określonych w nowych przepisach.</p>
<p>Przyjęcie wspólnej koncepcji wychowania i systemu wartości ważnych dla społeczności szkolnej</p>	<p>W kontekście nowych wymagań warto zastanowić się nad takimi kwestiami jak:</p> <ul style="list-style-type: none"> • jakie są cele działalności szkoły w obszarze wychowania i profilaktyki? w jakich dokumentach i w jakim zakresie zostały zdefiniowane? • jakie wartości/priorytety działalności wychowawczej są ważne i akceptowane przez całą społeczność szkoły? • jaką funkcję w środowisku powinna pełnić szkoła i dlaczego? • jakie są potrzeby społeczności szkolnej (uczniów, rodziców, nauczycieli)? jakie działania odpowiadają na te potrzeby? jakie można/należy podjąć, by zaspokoić te potrzeby? • jakie zadania wychowawcze i profilaktyczne powinna realizować szkoła? do kogo powinny być skierowane? co ma być ich efektem? • jakie są istotne dla środowiska, w którym działa szkoła? • czy potrzeby te są stałe, w jakim zakresie się zmieniają? jakie są uwarunkowania tych zmian? jaki jest kierunek tych zmian i z czego wynika? • jaki jest poziom przygotowania szkoły do realizacji zadań wychowawczych i profilaktycznych? <p>Konieczność opracowania nowego dokumentu powinna stać się również</p>

	przyczynkiem do zweryfikowania oczekiwań rodziców w zakresie efektów wychowania.
Analiza dotychczasowych działań wychowawczych i profilaktycznych w szkole	Analiza skuteczności pracy szkoły w obszarach wychowania i profilaktyki pozwoli zidentyfikować metody i działania wychowawcze i profilaktyczne, które przyniosły oczekiwane rezultaty, ale także rozpoznać te, które nie przyniosły zamierzonych efektów, a być może pochłaniają zasoby, czas i energię, które można skierować w nowe lub sprawdzone rodzaje i obszar aktywności. Warto także podkreślić, że przepisy ustawy Prawo oświatowe poszerzają zadania dyrektora w związku ze sprawowaniem nadzoru pedagogicznego . Jednym z nich jest inspirowanie nauczycieli do poprawy istniejących lub wdrożenia nowych rozwiązań w procesie kształcenia, przy zastosowaniu innowacyjnych działań programowych, organizacyjnych lub metodycznych, których celem jest rozwijanie kompetencji uczniów (art. 55 ust. 1 pkt 4 ustawy).
Zdiagnozowanie aktualnej sytuacji wychowawczej w szkole i potencjalnych czynników zagrażających	W gromadzeniu informacji można wykorzystać obserwacje, analizę dokumentacji (wyniki klasyfikacji i promocji, analiza frekwencji, ocena efektywności udzielanej pomocy psychologiczno-pedagogicznej, wyniki sprawdzianów i egzaminów), wywiady, rozmowy, ankiety, metody wizualne, indywidualne, grupowe, interpersonalne. Narzędziami pomocnymi dla dyrektora w tym zakresie jest ewaluacja, monitorowanie, wspomaganie i kontrola. Przedstawiając radzie pedagogicznej ogólne wnioski wynikające ze sprawowanego nadzoru pedagogicznego oraz informacje o działalności szkoły, może on zainicjować dyskusję nad efektywnością dotychczasowych programów . Przedmiotem analizy warto uczynić wyniki ewaluacji programu wychowawczego i profilaktyki, z uwzględnieniem analizy osiągnięć absolwentów szkoły i skorelować je z przygotowaniem szkoły na przyjęcie uczniów, którzy w nowym roku szkolnym podejmą naukę w klasach I.
Ustalenie obszarów pracy, wybór priorytetów, określenie celów strategicznych i szczegółowych	Formułując cele pracy wychowawczej i profilaktycznej należy wziąć pod uwagę przede wszystkim określenie ich realizacji w czasie oraz mierzalność efektów (po czym poznamy, że cel został osiągnięty). Cele strategiczne (długoterminowe) wyznaczające kierunki pracy wychowawczej i profilaktycznej warto powiązać z celami wychowawczymi skorelowanymi z określonymi w modelu absolwenta np. w powiązaniu z efektami oddziaływań na poszczególnych etapach edukacji. Cele szczegółowe

	<p>powinny dotyczyć, w zależności od potrzeb, działań średnio- i krótkoterminowych np. rok szkolny, semestr.</p>
<p>Formułowanie zadań i planowanie działań</p>	<p>Konieczne jest uwzględnienie wzajemnego przenikania się treści nauczania z celami wychowawczymi i kształtowaniem postaw uczniów w toku całej edukacji. O ile więc wspólne będą obszary oddziaływań określone w programie, o tyle cele i zadania wychowawcze oraz oddziaływania profilaktyczne będą na poszczególnych etapach edukacji różne. Ustalając konkretne działania, należy określić harmonogram oraz odpowiedzialnych za ich realizację. W harmonogramie warto również zaplanować sposoby monitorowania przebiegu działań i ich ewaluację. Zadania określone w programie wychowawczo-profilaktycznym powinny być realizowane w poszczególnych klasach, zatem powinny również uwzględniać potrzeby konkretnego zespołu klasowego, a także potrzeby indywidualne uczniów np. uwzględnienie odmienności kulturowej, specjalnych potrzeb edukacyjnych uczniów itp. Optymalnym rozwiązaniem jest więc opracowanie planu pracy wychowawczo-profilaktycznej dla określonej klasy. Należy pamiętać, że zgodnie z nową definicją podstawy programowej zadania wychowawczo-profilaktyczne szkoły, muszą być uwzględniane w programach nauczania wybranych i realizowanych przez nauczycieli uczących w danym oddziale, a także podczas realizacji zajęć z wychowawcą. Tym samym to wychowawca staje się osobą odpowiedzialną za przeniesienie i adaptację treści wychowawczych i profilaktycznych określonych w programie na grunt swojej pracy z klasą.</p>
<p>Planowanie ewaluacji programu wychowawczo-profilaktycznego</p>	<p>Ewaluację programu warto zaplanować na etapie projektowania zadań w programie i wpisać w działania związane z nadzorem pedagogicznym. Ich wyniki będą stanowić źródło informacji wykorzystywanych w procesie cyklicznej oceny sytuacji wychowawczej i skuteczności działań profilaktycznych podejmowanych przez szkołę.</p>
<p>Przyjęcie programów do realizacji</p>	<p>Procedura uchwalania programu profilaktyczno-wychowawczego jest analogiczna, jak w dotychczas obowiązujących przepisach dotyczących ustalania dwóch odrębnych dokumentów. Uchwalenie programu należy do kompetencji rady rodziców (art. 84 ustawy Prawo oświatowe). Jeżeli rada rodziców w terminie 30 dni od dnia rozpoczęcia roku szkolnego nie uzyska porozumienia z radą pedagogiczną w sprawie programu wychowawczo-profilaktycznego szkoły lub placówki, program ten ustala</p>

	dyrektor szkoły lub placówki w uzgodnieniu z organem sprawującym nadzór pedagogiczny. Program ustalony przez dyrektora szkoły lub placówki obowiązuje do czasu uchwalenia programu przez radę rodziców w porozumieniu z radą pedagogiczną. W szkołach i placówkach, w których nie tworzy się rad rodziców, program wychowawczo-profilaktyczny uchwala rada pedagogiczna.
Realizacja programu	Przyjęty do realizacji programy wychowawczo-profilaktyczny powinien stanowić ukierunkowanie pracy szkoły we wszystkich formach jej działalności. Zintegrowanie zadań dydaktycznych, profilaktycznych i wychowawczych powinno być zadaniem wszystkich nauczycieli i pracowników szkoły, z uwzględnieniem potrzeb konkretnego zespołu uczniów rozpoznanych przez wychowawcę i działań realizowanych podczas godzin wychowawczych, a także w ramach koordynowania przez niego pomocy psychologiczno-pedagogicznej. Konieczne jest również aktywizowanie uczniów oraz włączenie rodziców , zarówno w zakresie kreowania stabilnego, jednolitego środowiska wychowawczego, jak i działań profilaktycznych kierowanych do tych podmiotów.
Modyfikacja programu	Wyniki ewaluacji programu należy wykorzystać do jego ewentualnej modyfikacji. Potrzeba modyfikacji programu może pojawić się także pod wpływem bieżących sytuacji w życiu szkoły.

W związku z powyższym każda szkoła tworzy program wychowawczo-profilaktyczny w oparciu o diagnozę potrzeb i problemów swojego środowiska szkolnego i dostosowuje do tego formy i metody pracy z uczniem. Ocena wdrożonego przez szkołę programu pozostaje w kompetencjach Wielkopolskiego Kuratora Oświaty, organu sprawującego nadzór pedagogiczny. Jak dotąd ustawodawca nie zamieścił zapisu o obowiązkowych, indywidualnych rozmowach z każdym uczniem. Niemniej jednak dyrektor szkoły może skorzystać z indywidualnej rozmowy z uczniem jeżeli uzna to za stosowne.

Uzupełnieniem programu wychowawczo-profilaktycznego są również Miejski Program Profilaktyki Narkotykowej oraz Miejski Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, które są realizowane w wielu szkołach Miasta Poznania we współpracy z Wydziałem Zdrowia i Spraw Społecznych oraz Wydziałem Zarządzania Kryzysowego i Bezpieczeństwa. Podstawowym celem tych programów jest wspieranie ucznia w jego rozwoju osobistym z uwzględnieniem przede wszystkim

kompetencji społecznych, chroniących go przed podejmowaniem zachowań ryzykownych. W realizacji tych programów zachodzi możliwość indywidualnej pracy z uczniem lub w małych grupach.

Aktualnie Wydział Zdrowia i Spraw Społecznych we współpracy z Wydziałem Oświaty realizuje projekt „Poznań uzależniony od profilaktyki”.

Ad.2. Organ prowadzący nie posiada kompetencji w zakresie określania form i metod pracy przy realizacji programu wychowawczo-profilaktycznego. W kompetencji dyrektora szkoły pozostaje zatem decyzja o tym, w jaki sposób będzie modelował zachowania pozytywne w obszarze profilaktyki uzależnień.

Z wyrazami szacunku
Z up. PREZYDENTA MIASTA
Mariusz Wiśniewski
Z-CA PREZYDENTA MIASTA POZNANIA

Do wiadomości:

Przewodniczący Rady Miasta